

یوهان کریستف فریدریش فون شیلر

دو نمایش نامه

راہزنان و توطئه فیسکو

مترجم

ابوالحسن میکده

فهرست مطالب

نہ ..... متحدة مترجم

راهنمنا

۲	الشخص تمايش
۳	بریدة اول
۳۷	بریدة دوم
۷۵	بریدة سوم
۸۹	بریدة چهارم
۱۲۱	بریدة پنجم

توطئه فیسکو

۱۴۶	الشخص تمايش
۱۴۹	بریدة اول
۱۸۷	بریدة دوم
۲۳۵	بریدة سوم
۲۶۵	بریدة چهارم
۲۹۳	بریدة پنجم

مقدمهٔ مترجم

کلر و کوشش ادبی شیلر از سال‌های کودکی به سبب تأثیری که محیط مدرسه و قرائت کتب فراوان در او کرده بود، آغاز گردید. نمایش‌نامه راه‌نمایان، که شیلر از سال ۱۷۷۷ به آن مشغول بود، نمودار مطالعات بسیار اوست. یکی از دوستانش او را متوجه یکی از داستان‌های شوبارت^۱، موسوم به تاریخچه قلب آشی، نمود که در یکی از مجلات آن زمان در سال ۱۷۷۵ چاپ شده بود. این داستان مربوط به دو برادر است که پسران یکی از اشراف‌اند. برادر بزرگ، که جوانی منافق و بدطینت است، می‌خواهد برادر کوچک خود را، که دانشجوی ساده‌وح پاک‌نها دی است، از میان بردارد. تهمت‌های بی‌پایان و نامه‌های می‌جاعل، چنان برادر کوچک را نالمید می‌کند که داوطلب خدمت نظام و عازم میدان جنگ می‌گردد. برادر بزرگ می‌پندارد که او را قطعاً از بین برده است، ولی برادر دانشجو به طور ناشناس در نزدیکی املاک پدرش زندگی می‌کند و بی‌می‌برد که برادر بزرگ اندیشه قتل پدر را دارد و مقدمات کار را فراهم کرده است. توطئه کشف می‌شود، اما پدر فرزند گناهکار را می‌بخشد و روابط بین پسر و پسر و دو برادر دوباره التیام می‌یابد و با هم آشتی می‌کنند. در این داستان حس گذشت و سایر صفات ممتاز و فضیلت‌دوستی آلمانی‌ها نشان داده می‌شود.

غهنهگ، اجتماع، تمدن، قانون و سیاست و از طرف دیگر عشق به طبیعت، آزادی و انسانیت کاملاً در این کتاب مشهود است. البته تأثیر هنری و فکری شکسپیر نیز به چشم می خورد.

کارل قهرمان این درام است، اما نباید از نظر دور داشت که عامل اساسی این داستان فرانس است. اعمال کارل ارتباطی با اراده فرانس ندارد. فرانس می خواهد ارباب و صاحب اختیار باشد و حق حاکمیت پدر را، که سلطه به کارل می رسد، غصب کند و از به کار بردن هیچ وسیله‌ای برای ساختن برادرش خودداری نمی کند. خدمعه و تزویری که به کار می برد انگیزه طرد کارل از خانواده و پدر می شود. کارل عنان گسیخته و سطود می خواهد بازگردد، اما چون روح او را تحقیر و لگدکوب کرده‌اند عیلان می کند. گناه از کیست؟ از پستی و ردالت و دوری‌یی اجتماع و سختگیری قانون!

کارل ناچار با چند تن از رفقاء همفکر و هم‌قدم سر به جنگل می گذارد تا زندگی عیاری و بی‌بندوبار دور از سلطه قانون را شروع کند و خود را مافوق قانون و حکومت قرار دهد و با زور بازو و آتش و شمشیر یارخان خائن را کیفر دهد. از ناتوانان و درماندگان دلجویی می کند و انتقام آن‌ها را از مردمان پلید می گیرد. او علل جهاتی را که پدرش را وادار به طرد او کرده است، جست‌وجو نمی نماید و با اینکه در برخی موارد خود را مستصر می داند، در پی آن است که انتقام خود را از نایاکی بشر و تشکیلات اجتماعی بگیرد. بهتر است بگوییم که او نه انتقام شخص خود، بلکه انتقام صفات عالی و پاک خود را می گیرد که در کشاکش خودپرستی‌ها و دشمنی‌ها رانده و سرشکسته شده‌اند. کارل به دشمنی خدا نیز برمی خیزد و به همین جهت از بین می‌رود.

در این داستان اعمال و افعال کارل باعث محبوبیت او می شود، ولی سرتاجم تأثر او را مشاهده می کنیم. راهزنان از شخصیت ممتاز او سخت در هراس‌اند، ولی کارل با تمام نفوذ و نیرویی که دارد حس می کند که حق به جانب او نیست. این احساس زندگی او را با اضطراب تلخی توأم می کند و عاقبت بر اثر احساسات مختلف اشتیاق فراوانی پیدا می کند که به کانون خانوادگی و بهشت جوانی خود و معشوقه‌اش بازگردد و وقتی رازها فاش می شود و می فهمد که بر اثر خدمعه و نابکاری دیگری راهزن و جانی شده

این داستان در شیلر اثر عجیبی کرد و وی آن را به صورت دیگری درآورد؛ به این معنی که دو شخصیت متضاد را، که یکی آزادی دوست و پرشور و دیگری خودخواه و جاهطلب و کریه‌المنظر است، مقابل هم می گذارد. در داستان شیلر، به عکس داستان شوبارت، برادر بزرگ صاحب صفات عالی است، در حالی که برادر کوچک همان موجود مغروف و بی‌رحمی است که برای جاه و مقام به هر عمل پستی دست می‌زند و در راه مقصود از هیچ جنایتی باز نمی‌ماند.

سرانجام برادر بزرگ، که روزی محبوب پدر بود، بر اثر تفتین برادر کوچک از محبت پدر محروم می شود و یأس و حرمان او را به همدستی با راهزنان می‌کشاند.

شیلر شب و روز برای نوشتن این نمایشنامه کار می کرد و آنچه می نوشت برای دوستانش می خواند و این کار تا سال ۱۷۸۰، یعنی انجام خدمت سربازی اش، ادامه داشت و در این سال کتاب خود را به چاپ رساند و در ۱۷۸۱ مه بدون ذکر نام نویسنده منتشر کرد. زیرا آن روزها مضمون این داستان برای طبقه اشراف خوشایند نبود و حتی در لحظات آخر چندین صفحه را تغییر داد و به علاوه مدیر تئاتر هم پس از مطالعه نمایشنامه از او تقاضای اصلاحات مجددی نمود. این تغییرات کار دشواری بود و باعث ائتلاف وقت شاعر جوان شد. بالأخره روز موعود، یعنی ۱۳ ژانویه ۱۷۸۲، نمایشنامه راهزنان برای اولین بار نمایش داده شد؛ اولین انتقادی که از این نمایشنامه شد ظهور یک شکسپیر آلمانی را در تاریخ ادبی آلمان نوید می داد، زیرا این داستان حاکی از احساسات و جوش و خروش جوانی و تمایلات آزادی خواهانه و از طرف دیگر سراسر آمیخته با توفان‌های سهمگین خشم و غضب بود.

در میان عبارات و سخنانی که شیلر از زبان قهرمانانی راهزن ادا می کند، تقریباً همان نغمه‌ای را می‌شنویم که گوته و کریستن برگ^۱ و کلینگر^۲ و لایزویتس^۳ در آثار خود آغاز کرده بودند، حتی طنین صدای روسو در این نمایشنامه غم‌انگیز شنیده می شود. کینه و بعض نسبت به

1. Christenberg

3. Leisewitz

2. Klinger

hadur023